

บทที่ 3

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

การมีส่วนร่วมของชุมชนป่าต้นน้ำกรุงชิงในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ประกอบด้วย

1. ประชากรหลักที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่
 - 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.2 ครูผู้ดูแลเด็ก / อาจารย์
 - 1.3 นักเรียน
 - 1.4 กรรมการบริหารสถานศึกษา
 - 1.5 ผู้นำชุมชน
 - 1.6 ปราชญ์ชาวบ้าน
 - 1.7 ผู้ปกครอง / ตัวแทนชุมชน
 - 1.8 ตัวแทนเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล
2. ประชากรเสริมที่ใช้ในการศึกษา
 - 2.1 ตัวแทนเกษตรกรอำเภอหนองปีด้า
 - 2.2 ตัวแทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การมีส่วนร่วมของชุมชนป่าต้นน้ำกรุงชิงในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การสำรวจ การสังเกต การสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ที่ได้จากการศึกษาเอกสารและทฤษฎีต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
2. การเวทีประชาคมแบบมีส่วนร่วมโดยใช้เทคนิค Focus Group เทคนิค AIC เทคนิค SWOT และ Mind Map
3. การประเมินแบบมีส่วนร่วมและการประเมินแบบเสริมพลัง (EE)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การมีส่วนร่วมของชุมชนป่าต้นน้ำกรุงชิงในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 ศึกษาเอกสารจากองค์การบริหารส่วนตำบลนบพิตำและองค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง
 - 1.1.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป
 - 1.1.2 แผนพัฒนาตำบล
 - 1.2 เอกสารทางวิชาการ
 - 1.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 1.2.2 เอกสาร ตำราต่างๆ
2. สำรวจ สังเกต สภาพพื้นที่และวิถีชีวิตของชุมชนป่าต้นน้ำกรุงชิง
3. สำรวจและสังเกตสภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง
4. สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง
4. การจัดประชุมแบบมีส่วนร่วมโดยใช้เทคนิค Focus Group เทคนิค AIC เทคนิค SWOT และ Mind Map
5. ประเมินกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง แบบมีส่วนร่วมและแบบเสริมพลัง (EE)

ตารางที่ 2 แผนการดำเนินงานวิจัย

กิจกรรม	สถานที่	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/เทคนิค	ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1. การสำรวจ - บริบทชุมชน ป่าต้นน้ำกรุงชิง - บริบท สถานศึกษา ทั้ง 3 แห่ง	1. พื้นที่ชุมชนป่า ต้นน้ำกรุงชิง - ตำบลนบพิตำ - ตำบลกรุงชิง 2. สถานศึกษา - โรงเรียนบ้าน ปากลง - โรงเรียนวัด โรงเหล็ก - ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กวัดเขาเหล็ก	1. สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง 2. ผู้บริหาร 3. ครู/อาจารย์ 4. นักเรียน 5. ผู้นำชุมชน 6. ตัวแทนจาก ชุมชน 7. อบต. 8. สพท.ศ.เขต 4	1. เอกสารที่ เกี่ยวข้อง 2. สำรอง 3. สังเกต 4. แบบสอบถาม	ลงพื้นที่เพื่อทำการสำรวจสภาพ บริบทชุมชนป่าต้นน้ำกรุงชิง และ สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง 1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง 2. สำรวจสภาพชุมชนและ สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง 3. สังเกตลักษณะทาง กายภาพของชุมชนและ สถานศึกษา 4. แจกแบบสอบถาม 5. เก็บรวบรวมข้อมูล 6. ตรวจสอบความถูกต้อง ของข้อมูล 7. ลงข้อมูลและวิเคราะห์ ข้อมูล	1. ได้ข้อมูลสภาพบริบท ชุมชนป่าต้นน้ำกรุงชิง ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ประเพณีและวัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในชุมชน 2. ได้ทราบบริบทและข้อมูล เบื้องต้นด้านการบริหาร จัดการของสถานศึกษา ทั้ง 3 แห่ง

ตารางที่ 2 แผนการดำเนินงานวิจัย (ต่อ)

กิจกรรม	สถานที่	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/เทคนิค	ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
2. การสัมภาษณ์	1. พื้นที่ชุมชนป่า - ค่ายน้ำกรุงชิง - ค่ายลนบพิตำ - ค่ายลกรุงชิง 2. สถานศึกษา - โรงเรียนบ้าน ปากลง - โรงเรียนวัด โรงเหล็ก - ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กวัดเขาเหล็ก	1. ผู้บริหาร 2. ครู / อาจารย์ 3. นักเรียน 4. กรรมการ สถานศึกษา 5. ผู้นำชุมชน 6. ประชาชนชาวบ้าน 7. ผู้ปกครอง 8. ตัวแทนชุมชน 9. อบต. 10. สพท.นศ.เขต4	1. แบบสัมภาษณ์ 2. สัมภาษณ์เชิง ลึก 3. การสังเกต	ลงพื้นที่เพื่อทำการสัมภาษณ์ เชิงลึก 1. ผู้ที่มีบทบาทในชุมชน 2. ผู้ที่มีบทบาทใน สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง	ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำมา ประกอบการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง

ตารางที่ 2 แผนการดำเนินงานวิจัย (ต่อ)

กิจกรรม	สถานที่	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/เทคนิค	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
3. การจัดเวที ประชาคม ครั้งที่ 1 ร่วมคิดและร่วม วิเคราะห์สภาพ การศึกษาของ สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง	1. โรงเรียนบ้าน ปากลง 2. โรงเรียนวัด โรงเหล็ก 3. ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กวัดเขาเหล็ก	1. ผู้บริหาร 2. ครู / อาจารย์ 3. นักเรียน 4. กรรมการ สถานศึกษา 5. ผู้นำชุมชน 6. ประชาชน 7. ผู้ปกครอง 8. ตัวแทนชุมชน 9. อบต. 10. สพท.นศ.เขต 4	1. เทคนิค AIC 2. การสังเกต 3. Mind Map 4. ประเมินแบบ เสริมพลัง (EE)	จัดประชุมแบบมีส่วนร่วม โดยให้ ผู้เข้าร่วมประชุมมีส่วนร่วมในการ คิด วิเคราะห์สภาพการจัด การศึกษาและคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาตั้งแต่อดีต จนถึง ปัจจุบัน และแนวทางการ ต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในอนาคต	ผู้บริหาร ครู/อาจารย์ นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน ผู้ปกครอง ตัวแทนในชุมชน ตัวแทนจากองค์กรท้องถิ่น ศึกษานิเทศน์ สพท.นศ.เขต 4 มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ผู้เข้าร่วมได้แสดงความ คิดเห็นและสามารถวิเคราะห์สภาพ ปัญหาในอดีต สภาพปัจจุบันที่เป็น จริง และสภาพที่ปรารถนาใน อนาคต นำไปสู่การกำหนดแผน และกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในแต่ละด้าน

ตารางที่ 2 แผนการดำเนินงานวิจัย (ต่อ)

กิจกรรม	สถานที่	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/เทคนิค	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
4. การจัดเวที ประชาคม ครั้งที่ 2 กำหนดแผน / กิจกรรมการ พัฒนาคุณภาพ การศึกษา โดยใช้หลัก การมีส่วนร่วม และปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียง	1. โรงเรียนบ้าน ปากดง 2. โรงเรียนวัด โรงเหล็ก 3. ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กวัดเขาเหล็ก	1. ผู้บริหาร 2. ครู / อาจารย์ 3. นักเรียน 4. กรรมการ สถานศึกษา 5. ผู้นำชุมชน 6. ประชาชนชาวบ้าน 7. ผู้ปกครอง 8. ตัวแทนชุมชน 9. อบต. 10. สพท.นศ.เขต 4	1. Focus Group 2. สัมภาษณ์ 3. สัมภาษณ์ 4. Mind Map 5. SWOT 6. ประเมินแบบ เสริมพลัง(BE)	จัดประชุมแบบมีส่วนร่วมในการ กำหนดแผน / กิจกรรม การ พัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการ บริหารบุคลากร ด้านการบริหาร วิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการบริหารงบประมาณ โดยนำหลักการมีส่วนร่วมและ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา ใช้ในแผน / กิจกรรมการพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ทั้ง 3 แห่ง วิเคราะห์จุดอ่อน จุด แข็ง อุปสรรค และโอกาส ของ แผนและกิจกรรม	ได้แผนและกิจกรรม การบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาในด้าน การบริหารบุคลากร ด้านการ บริหารวิชาการ ด้านการบริหาร ทั่วไป และด้านการบริหาร งบประมาณ โดยนำหลักการมีส่วน ร่วมและหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ในแผน / กิจกรรม การพัฒนาคุณภาพการศึกษาแต่ละ ด้าน และสามารถนำแผนกิจกรรม การพัฒนาไปปฏิบัติการพัฒนา คุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 2 แผนการดำเนินงานวิจัย (ต่อ)

กิจกรรม	สถานที่	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/เทคนิค	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
5. การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทั้ง 3 แห่งโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1. โรงเรียนบ้านปากปลอง 2. โรงเรียนวัดโรงเหล็ก 3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดเขาเหล็ก	1. ผู้บริหาร 2. ครู/อาจารย์ 3. นักเรียน 4. กรรมการสถานศึกษา 5. ผู้นำชุมชน 6. ประชาชนชาวบ้าน 7. ผู้ปกครอง 8. ตัวแทนชุมชน 9. อบต. 10. สพท.น.สง.เขต4	1. สัมภาษณ์ 2. สัมภาษณ์ 3. KM 4. SWOT 5. ประเมินแบบเสริมพลัง(EE)	ดำเนินการตามแผน / กิจกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ด้านการบริหารบุคลากร ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการบริหารงบประมาณ โดยนำหลักการมีส่วนร่วมและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการดำเนินงานตามแผน / กิจกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและมีอย่างต่อเนื่อง	สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบูรณาการงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการจัดการศึกษา ด้านคุณภาพผู้บริหารและครู ด้านหลักสูตร ด้านคุณภาพการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

ตารางที่ 2 แผนการดำเนินงานวิจัย (ต่อ)

กิจกรรม	สถานที่	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/เทคนิค	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
6. การถอดองค์ความรู้จากการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพ	1. โรงเรียนบ้านปากลง 2. โรงเรียนวัดโรงเหล็ก 3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วัดเขาเหล็ก	1. ผู้บริหาร 2. ครู / อาจารย์ 3. นักเรียน 4. กรรมการ สถานศึกษา 5. ผู้นำชุมชน 6. ประชาชนชาวบ้าน 7. ผู้ปกครอง 7. ตัวแทนชุมชน 8. อบต. 9. สพท.นศ.เขต4	1. Focus Group 2. สัมภาษณ์ 3. สัมภาษณ์ 4. Mind Map 5. ประเมินแบบเสริมพลัง (EE)	ถอดองค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา ทั้ง 3 แห่ง ด้านการบริหารงานบุคคล (คุณลักษณะที่พึงประสงค์) ด้านการบริหารวิชาการ (หลักสูตร สื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรม) ด้านการจัดการเรียนการสอน) ด้านการบริหารทั่วไป (โครงสร้างการบริหารงานที่เหมาะสม)และด้านการบริหารงบประมาณ (การจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกับสภาพจริง)	สถานศึกษาได้องค์ความรู้จากการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการบริหารงบประมาณ สถานศึกษาสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปขยายผลและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างต่อเนื่องและมี ความสอดคล้องกับชุมชน

ตารางที่ 2 แผนการดำเนินงานวิจัย (ต่อ)

กิจกรรม	สถานที่	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/เทคนิค	ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
7. การถ่ายทอดองค์ความรู้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1. สถานศึกษาโซนพื้นที่ป่าต้นน้ำกรุงชิง - ตำบลกรุงชิง - ตำบลนบพิตำ 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช 3. สพท.นศ.ทุกเขต	1. อบต.กรุงชิง 2. อบต.นบพิตำ 3. เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช 4. สพท.นศ.ทุกเขต 5. โรงเรียนขยายโอกาส 6. โรงเรียนขนาดเล็ก 7. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1. Focus Group 2. สังเกต 3. สัมภาษณ์ 4. ประเมินผลแบบเสริมพลัง (EE)	นำองค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ถ่ายทอดลงสู่ชุมชนเชื่อมโยงเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชน	ได้เครือข่ายการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาโดยการใช้หลักการมีส่วนร่วมและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาและชุมชนทำให้สถานศึกษาและชุมชนเกิดความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเส้าที่ได้จากกระบวนการมีส่วนร่วม โดยการสำรวจ การสังเกต การสัมภาษณ์ การจัดเวทีประชาคมแบบมีส่วนร่วม โดยใช้เทคนิค Focus Group เทคนิค AIC เทคนิค SWOT เทคนิค Mind Map การประเมินแบบมีส่วนร่วม การประเมินแบบ เสริมพลัง (EE) รายงานผลการวิจัยด้วยวิธีการบรรยายแบบมีตารางและภาพประกอบ